

 CENTRUM ZDROWIA DZIECKA	STANDARDOWA PROCEDURA OPERACYJNA	PX_ZBR;QP3	
Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” Al. Dzieci Polskich 20 04 – 730 Warszawa	<p style="text-align: center;">TRANSPORT MATERIAŁU DO BADAŃ LABORATORYJNYCH</p>	Wydanie nr: 7 z dnia: 19.11.2019	
1. PRACOWNIA FARMAKOKINETYKI 2. PRACOWNIA WAD METABOLIZMU 3. PRACOWNIA HORMONÓW STEROIDOWYCH I ZABURZEŃ METABOLIZMU 4. PRACOWNIA RADIOIMMUNOLOGII I MEDYCYNY DOŚWIADCZALNEJ		Strona	Liczba załączników
		1 z 6	0
Proces: MEDYCZNA DIAGNOSTYKA LABORATORYJNA – ZAKŁAD BIOCHEMII, RADIOIMMUNOLOGII I MEDYCYNY DOŚWIADCZALNEJ			

I. CEL PROCEDURY

Celem niniejszej procedury jest określenie zasad transportu materiału do badań laboratoryjnych do:

- Pracowni Farmakokinetyki,
- Pracowni Wad Metabolizmu,
- Pracowni Hormonów Steroidowych i Zaburzeń Metabolizmu,
- Pracowni Radioimmunologii i Medycyny Doświadczalnej

Zakładu Biochemii, Radioimmunologii i Medycyny Doświadczalnej Instytutu „Pomnik - Centrum Zdrowia Dziecka” (IPCZD).

Przestrzeganie zasad transportu materiału do badań laboratoryjnych służy wyeliminowaniu błędów przedlaboratoryjnych wynikających z niewłaściwych warunków transportowania i czasu przechowywania próbek w punktach pobierania, jak również zapobiega ekspozycji zawodowej pracownika oraz kontaminacji elementów poczty pneumatycznej.

II. ZAKRES STOSOWANIA PROCEDURY

Procedura obowiązuje osoby transportujące materiał do badań laboratoryjnych z poszczególnych komórek organizacyjnych IPCZD zlecających wykonanie badania poszczególnym Pracownikom Zakładu Biochemii, Radioimmunologii i Medycyny Doświadczalnej, pracowników Zakładu Biochemii, Radioimmunologii i Medycyny Doświadczalnej, pracowników Działu Zarządzania Infrastrukturą, Działu Centralnej Sterylizacji i Dezynfekcji oraz zleceniodawców z zewnątrz.

III. OPIS POSTĘPOWANIA

1. Materiał do badań laboratoryjnych można transportować do poszczególnych Pracowni Zakładu Biochemii, Radioimmunologii i Medycyny Doświadczalnej:
  - a) za pośrednictwem poczty pneumatycznej,
  - b) za pośrednictwem windy,
  - c) bezpośrednio do poszczególnych Pracowni przez upoważnione osoby.
2. Materiał do badań laboratoryjnych - niezależnie od sposobu transportu - transportują wyłącznie osoby przeszkolone i wyznaczone przez podmiot zlecający.
3. Każdą próbkę materiału biologicznego należy traktować ze szczególną ostrożnością, jako materiał potencjalnie zakaźny.
4. Próbkę materiału biologicznego należy:
  - a) w przypadku transportu za pośrednictwem poczty pneumatycznej - szczelnie zamknąć, włożyć do jednorazowego worka foliowego, starannie zakleić i umieścić w tubie transportującej za pośrednictwem poczty pneumatycznej zabezpieczając przed przesuwaniem zawartości wewnątrz tuby;
  - b) w przypadku transportu za pośrednictwem windy - szczelnie zamknąć i wstawić do odpowiedniego statywu umieszczonego w windzie w pozycji pionowej z korkiem zwróconym ku górze;

 CENTRUM ZDROWIA DZIECKA	STANDARDOWA PROCEDURA OPERACYJNA	PX_ZBR;QP3	
Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” Al. Dzieci Polskich 20 04 – 730 Warszawa	<p style="text-align: center;">TRANSPORT MATERIAŁU DO BADAŃ LABORATORYJNYCH</p>	Wydanie nr: 7 z dnia: 19.11.2019	
1. PRACOWNIA FARMAKOKINETYKI 2. PRACOWNIA WAD METABOLIZMU 3. PRACOWNIA HORMONÓW STEROIDOWYCH I ZABURZEŃ METABOLIZMU 4. PRACOWNIA RADIOIMMUNOLOGII I MEDYCYNY DOŚWIADCZALNEJ		Strona	Liczba załączników
		2 z 6	0
Proces: MEDYCZNA DIAGNOSTYKA LABORATORYJNA – ZAKŁAD BIOCHEMII, RADIOIMMUNOLOGII I MEDYCYNY DOŚWIADCZALNEJ			

- c) w przypadku transportu bezpośrednio do Pracowni przez osoby upoważnione - szczelnie zamknąć, wstawić do statywu w pozycji pionowej korkiem zwrócony ku górze i umieścić w opakowaniu przeznaczonym do transportu materiału biologicznego (zamykany pojemnik z opisem „Materiał zakaźny”).
5. Nie należy przetrzymywać pobranego materiału biologicznego w miejscu pobrania - należy dostarczyć go bezpośrednio po pobraniu do właściwej pracowni Zakładu Biochemii, Radioimmunologii i Medycyny Doświadczalnej.
6. W przypadku konieczności przetrzymania materiału w miejscu pobrania należy pilnie skontaktować się z Pracownią wykonującą dane badanie w celu ustalenia warunków przechowywania danego materiału (procedura PX_ZBR;QP5 - Przechowywanie materiału do badań laboratoryjnych).
7. Materiał do badań musi być transportowany w warunkach niezmiennych jego właściwości. Dopuszczalny czas i warunki transportu materiału do badań laboratoryjnych określono poniżej:
- a) **Próbki surowicy i/lub osocza** należy transportować w warunkach zamrożenia (minimum -20°C) przez czas nie dłuższy niż 48 godzin;
  - b) **Osocze** na oznaczenie **S-adenozylometioniny (SAM)** i **S-adenozylhomocysteiny (SAH)** transportować w stanie zamrożenia w suchym lodzie nie dłużej niż pół godziny; z osrodków zewnętrznych materiał należy dostarczyć do Pracowni w stanie zamrożenia w suchym lodzie w ciągu 48 godzin;
  - c) **Krew pełną** pobraną w Oddziale/Poradni IPCZD należy niezwłocznie dostarczyć do Pracowni w warunkach określonych w procedurze PX_ZBR;QP2 - Pobieranie materiału do badań laboratoryjnych; transport krwi pełnej z osrodków zewnętrznych możliwy jest jedynie po uprzednim kontakcie z Pracownią wykonującą konkretne badanie;
  - d) **Krew na ACTH** musi być dostarczona do laboratorium w ciągu 20 minut od pobrania (wskazany transport w lodzie);
  - e) **Krew** na oznaczenie stężenia **reniny** należy dostarczyć do Zakładu Biochemii, Radioimmunologii i Medycyny Doświadczalnej w ciągu 30 minut od pobrania (transportować w temperaturze pokojowej - nie schładzać!); w przypadku dłuższego czasu transportu krew należy odwirować w temperaturze pokojowej, odciągnąć osocze możliwie najszybciej i zamrozić; osocze transportować w warunkach zamrożenia (-20°C) nie dłużej niż 48 godzin; nie przechowywać materiału (zarówno krwi pełnej, jak i osocza) w temperaturze 2-8°C;
  - f) **Krew** na oznaczenie **aktywności anty-Xa heparyny** drobnocząsteczkowej oraz niefrakcjonowanej musi być dostarczona bezpośrednio (z pominięciem poczty pneumatycznej) do Pracowni Radioimmunologii i Medycyny Doświadczalnej (budynek B, NP, pokój 09) w ciągu 30 minut od pobrania; pobrany materiał należy transportować w temperaturze pokojowej (nie schładzać!);
  - g) **Mocz** przeznaczony do transportu może być przechowywany do 48 godzin w temperaturze 2-8°C; w przypadku dłuższego przechowywania mocz powinien być zamrożony w temperaturze -20°C; mocz zamrożony oraz świeży powinien być transportowany w pojemniku z lodem nie dłużej niż 24 godziny;

 CENTRUM ZDROWIA DZIECKA	STANDARDOWA PROCEDURA OPERACYJNA	PX_ZBR;QP3	
Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” Al. Dzieci Polskich 20 04 – 730 Warszawa	<p style="text-align: center;">TRANSPORT MATERIAŁU DO BADAŃ LABORATORYJNYCH</p>	Wydanie nr: 7 z dnia: 19.11.2019	
1. RACOWNIA FARMAKOKINETYKI 2. PRACOWNIA WAD METABOLIZMU 3. PRACOWNIA HORMONÓW STEROIDOWYCH I ZABURZEŃ METABOLIZMU 4. PRACOWNIA RADIOIMMUNOLOGII I MEDYCYNY DOŚWIADCZALNEJ		Strona	Liczba załączników
		<p style="text-align: center;">3 z 6</p>	<p style="text-align: center;">0</p>
Proces: MEDYCZNA DIAGNOSTYKA LABORATORYJNA – ZAKŁAD BIOCHEMII, RADIOIMMUNOLOGII I MEDYCYNY DOŚWIADCZALNEJ			

- h) **Płyn mózgowo-rdzeniowy** (PMR) pobrany celem oznaczenia **aminokwasów** należy przynosić w pojemniku z lodem i dostarczyć do Pracowni w czasie pół godziny od pobrania; PMR z ośrodków zewnętrznych należy dostarczyć do Pracowni w stanie zamrożenia w suchym lodzie w ciągu 48 godzin;
- i) **Płyn mózgowo-rdzeniowy** (PMR) w celu oznaczenia **neurotransmitterów** pobierany jest według ściśle określonej procedury tylko w obecności pracownika Pracowni wykonującej oznaczenie (procedura PX_ZBR;QP2 - Pobieranie materiału do badań laboratoryjnych); poszczególne frakcje PMR natychmiast po pobraniu są zamrażane w ciekłym azocie i w takich warunkach niezwłocznie transportowane do Pracowni; nie dopuszcza się transportu PMR z ośrodków zewnętrznych;
- j) **Płyn owodniowy** należy transportować w probówce owiniętej folią aluminiową w stanie zamrożenia w suchym lodzie w ciągu 48 godzin;
- k) **Materiał biopsyjny mięśnia czworogłowego uda** na oznaczenie **aktywności enzymów łańcucha oddechowego** po pobraniu transportowany jest niezwłocznie przez pracownika Pracowni w pojemniku z ciekłym azotem, a następnie przechowywany w ciekłym azocie do czasu oznaczenia; nie dopuszcza się transportu materiału z ośrodków zewnętrznych;
- l) **Materiał biopsyjny wątroby** na oznaczenie **lipidów** oraz **estrów cholesterolu** po pobraniu transportowany jest niezwłocznie przez pracownika Pracowni w pojemniku umieszczonym w lodzie, a następnie zamrażany w ciekłym azocie i przechowywany do czasu oznaczenia w temperaturze -86°C; materiał z ośrodków zewnętrznych należy dostarczyć do Pracowni w warunkach zamrożenia w suchym lodzie w ciągu 48 godzin;
- m) **Płyny z jam ciała** pobrane w kierunku badania **chylomikronów** należy transportować w temperaturze 2-8°C w ciągu 48 godzin;
- n) **Sucha kropla krwi na bibule** – kroplę krwi naniesioną na bibulę i wysuszoną można transportować w temperaturze pokojowej w kopercie po zabezpieczeniu przed wilgocią czystą torebką foliową w czasie do 3 dni;
- o) **Kał** pobrany na oznaczenie **kalprotektyny** może być transportowany w temperaturze pokojowej w ciągu 4-5 godzin od pobrania; kał może być przechowywany:
- do 5 dni - w temperaturze 0-8°C,
  - do 6 miesięcy - w stanie zamrożenia w temperaturze -20°C,
  - do 12 miesięcy - w stanie zamrożenia w temperaturze -78°C.
8. W przypadku uszkodzenia opakowania przeznaczonego do transportu materiału biologicznego lub próbki materiału do badania laboratoryjnego, do którego doszło na terenie IPCZD, należy wezwać serwis sprzątająco-interwencyjny (tel. 17-46) w celu minimalizacji skutków skażenia. Przeprowadzenie dezynfekcji powierzchni zanieczyszczonej materiałem biologicznym realizowane jest w oparciu o aktualną Instrukcję postępowania przeciwepidemicznego w zakresie przeprowadzenia dezynfekcji powierzchni zanieczyszczonej materiałem biologicznym.

 CENTRUM ZDROWIA DZIECKA	STANDARDOWA PROCEDURA OPERACYJNA	PX_ZBR;QP3	
Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” Al. Dzieci Polskich 20 04 – 730 Warszawa	<p style="text-align: center;">TRANSPORT MATERIAŁU DO BADAŃ LABORATORYJNYCH</p>	Wydanie nr: 7 z dnia: 19.11.2019	
1. PRACOWNIA FARMAKOKINETYKI 2. PRACOWNIA WAD METABOLIZMU 3. PRACOWNIA HORMONÓW STEROIDOWYCH I ZABURZEŃ METABOLIZMU 4. PRACOWNIA RADIOIMMUNOLOGII I MEDYCZYNY DOŚWIADCZALNEJ		Strona	Liczba załączników
		4 z 6	0
Proces: MEDYCZNA DIAGNOSTYKA LABORATORYJNA – ZAKŁAD BIOCHEMII, RADIOIMMUNOLOGII I MEDYCZYNY DOŚWIADCZALNEJ			

9. W przypadku, gdy w czasie transportu za pośrednictwem poczty pneumatycznej dojdzie do zabrudzenia materiałem biologicznym jednorazowego woreczka foliowego, odbiorca opróżnia zawartość pojemnika i utylizuje materiał biologiczny zgodnie z Zarządzeniem Dyrektora Instytutu „Pomnik - Centrum Zdrowia Dziecka” w sprawie wprowadzenia Programu Gospodarki Odpadami w Instytucie „Pomnik - Centrum Zdrowia Dziecka”, wykonuje dezynfekcję pojemnika pocztowego nawet, gdy nie nosi on widocznych śladów zanieczyszczeń, za pomocą chusteczek VIRUSOLVE+ i odsyła pusty, zdezynfekowany pojemnik do nadawcy. Zleceniobiorca bezzwłocznie zawiadamia o tym fakcie zleceniodawcę i ustala z nim dalsze postępowanie.
10. W przypadku zanieczyszczenia pojemnika poczty pneumatycznej materiałem biologicznym, zleceniobiorca wycofuje pojemnik z użytkowania i przekazuje do dezynfekcji do Działu Centralnej Sterylizacji i Dezynfekcji. Z uwagi na fakt, że w takim przypadku konieczne jest zatrzymanie i przeprowadzenie dezynfekcji instalacji poczty pneumatycznej, Zleceniobiorca powiadamia o tym administratora poczty pneumatycznej pod numerem telefonu 16-04, a w godzinach dyżurowych (po godzinie 15:35 oraz w dni świąteczne i wolne od pracy) Centralną Dyspozytornię pod numerami telefonu 14-55, 14-88.
11. W przypadku, gdy pracownik transportujący materiał do badania laboratoryjnego uległ ekspozycji na materiał biologiczny potencjalnie zakaźny, należy postępować zgodnie z aktualną w IPCZD Instrukcją postępowania po ekspozycji zawodowej na materiał potencjalnie zakaźny.
12. Do każdego pobranego materiału biologicznego należy bezwzględnie dołączyć wydruk zlecenia na badania lub kompletnie i czytelnie wypełniony odpowiedni formularz zlecenia na badanie laboratoryjne (załączniki do procedury PX_ZBR;QP1 - Zlecenie badań laboratoryjnych).
13. Bez odpowiedniego, kompletnie i czytelnie wypełnionego zlecenia na badanie laboratoryjne materiał biologiczny nie zostanie przyjęty do badania w Pracowniach Zakładu Biochemii, Radioimmunologii i Medycyny Doświadczalnej.
14. Zlecenie na badanie laboratoryjne, bez prawidłowo pobranego materiału biologicznego, nie zostanie przyjęte przez Pracownie Zakładu Biochemii, Radioimmunologii i Medycyny Doświadczalnej.
15. Z chwilą przyjęcia zlecenia i materiału biologicznego przez pracownika właściwej Pracowni Zakładu Biochemii Radioimmunologii i Medycyny Doświadczalnej IPCZD, proces transportu zostaje zakończony.

IV. DOKUMENTY POWIĄZANE I PRZYWOŁANE

1. Postępowanie w przypadku zanieczyszczenia powierzchni materiałem biologicznym – załącznik nr 18 do Polecenia Zastępcy Dyrektora ds. Klinicznych nr 17/18 w sprawie wprowadzenia Instrukcji postępowania przeciwepidemicznego w Instytucie „Pomnik -Centrum Zdrowia Dziecka”;
2. Postępowanie po ekspozycji zawodowej na materiał potencjalnie zakaźny – załącznik nr 13 do Polecenia Zastępcy Dyrektora ds. Klinicznych nr 17/18 w sprawie wprowadzenia Instrukcji postępowania przeciwepidemicznego w Instytucie „Pomnik - Centrum Zdrowia Dziecka”;

 CENTRUM ZDROWIA DZIECKA	STANDARDOWA PROCEDURA OPERACYJNA	PX_ZBR;QP3	
Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” Al. Dzieci Polskich 20 04 – 730 Warszawa	<p style="text-align: center;">TRANSPORT MATERIAŁU DO BADAŃ LABORATORYJNYCH</p>	Wydanie nr: 7 z dnia: 19.11.2019	
1. RACOWNIA FARMAKOKINETYKI 2. PRACOWNIA WAD METABOLIZMU 3. PRACOWNIA HORMONÓW STEROIDOWYCH I ZABURZEŃ METABOLIZMU 4. PRACOWNIA RADIOIMMUNOLOGII I MEDYCYNY DOŚWIADCZALNEJ		Strona	Liczba załączników
		<p style="text-align: center;">5 z 6</p>	<p style="text-align: center;">0</p>
Proces: MEDYCZNA DIAGNOSTYKA LABORATORYJNA – ZAKŁAD BIOCHEMII, RADIOIMMUNOLOGII I MEDYCYNY DOŚWIADCZALNEJ			

3. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 marca 2006 r. w sprawie standardów jakości dla medycznych laboratoriów diagnostycznych i mikrobiologicznych (Dz. U. 2019 r., poz. 1923);
4. Zarządzenie nr 34/18 Dyrektora Instytutu „Pomnik - Centrum Zdrowia Dziecka” w sprawie wprowadzenia Programu Gospodarki Odpadami w Instytucie „Pomnik - Centrum Zdrowia Dziecka” oraz Zarządzenie nr 14/19 Dyrektora Instytutu „Pomnik - Centrum Zdrowia Dziecka” zmieniające zarządzenie nr 34/18 Dyrektora Instytutu „Pomnik - Centrum Zdrowia Dziecka” w sprawie wprowadzenia Programu Gospodarki Odpadami w Instytucie „Pomnik - Centrum Zdrowia Dziecka”;
5. PX_ZBR;QP1 - Zlecenie badań laboratoryjnych;
6. PX_ZBR;QP2 - Pobieranie materiału do badań laboratoryjnych;
7. PX_ZBR;QP5 - Przechowywanie materiału do badań laboratoryjnych.

V. WDRÓŻENIE PROCEDURY DO STOSOWANIA

1. Kierownicy komórek organizacyjnych oraz zleceniodawcy zewnętrzni objęci zakresem stosowania procedury, zobowiązani są do zapoznania z treścią procedury podległych pracowników i nadzoru nad przestrzeganiem przez nich zawartych w niej zapisów.
2. Fakt zapoznania z niniejszą procedurą pracownicy potwierdzają podpisem.

 CENTRUM ZDROWIA DZIECKA	STANDARDOWA PROCEDURA OPERACYJNA	PX_ZBR;QP3	
Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” Al. Dzieci Polskich 20 04 – 730 Warszawa	<p style="text-align: center;">TRANSPORT MATERIAŁU DO BADAŃ LABORATORYJNYCH</p>	Wydanie nr: 7 z dnia: 19.11.2019	
1. RACOWNIA FARMAKOKINETYKI 2. PRACOWNIA WAD METABOLIZMU 3. PRACOWNIA HORMONÓW STEROIDOWYCH I ZABURZEŃ METABOLIZMU 4. PRACOWNIA RADIOIMMUNOLOGII I MEDYCZYNY DOŚWIADCZALNEJ		Strona 6 z 6	Liczba załączników 0
Proces: MEDYCZNA DIAGNOSTYKA LABORATORYJNA – ZAKŁAD BIOCHEMII, RADIOIMMUNOLOGII I MEDYCZYNY DOŚWIADCZALNEJ			

Aktualizował:	Sprawdził:	Sprawdził:	Sprawdził:	Sprawdził:	Zatwierdził:
Młodszy asystent - diagnosta laboratoryjny	Specjalista ds. zarządzania jakością	Kierownik Zakładu Biochemii, Radioimmunologii i Medycyny Doświadczalnej	Z-ca Dyrektora ds. Klinicznych	Pełnomocnik Dyrektora ds. Systemu Zarządzania Jakością	Dyrektor Instytutu
mgr inż. Ewa Skorupa	mgr Ewa Moczerko	mgr Agnieszka Ochocińska	dr hab. n. med. Bożenna Dembowska-Bagińska, prof. IPCZD	mgr Monika Lipiec	dr n. med. Marek Migdał
Data: 12.11.2019 Podpis i pieczęć:	Data: 18.11.2019 Podpis i pieczęć:	Data: 14.11.2019 Podpis i pieczęć:	Data: Podpis i pieczęć:	Data: 19.11.2019 Podpis i pieczęć:	Data: 19.11.2019 Podpis i pieczęć: